

Begreppsförklaring VA-plan

A

ABVA Kommunens Allmänna Bestämmelser för användandet av kommunalt Vatten och Avlopp. ABVA reglerar också ansvar, drift med mera beträffande den allmänna vatten- och avloppsanläggningen.

Allmän vatten- och avloppsanläggning (VA-anläggning) Vatten- och avloppsanläggning för bostadshus eller annan bebyggelse. Anläggningen drivs av kommunen och består av vattenverk, tryckstegringar och reservoarer, reningsverk, huvudledningar, pumpstationer, lokala ledningar samt servisledningar fram till förbindelsepunkt.

Anläggningsavgift Avgift som betalas i samband med anslutning av sin fastighet till det kommunala ledningsnätet. Det är en engångssumma.

Avloppsvatten Gemensam benämning för spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten, men används ofta som synonym för spillvatten, se under S.

B

Brukningssavgift Periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, samt kapitaltjänstkostnader för investeringar. Består av en fast del och en rörlig avgift som baseras på vattenförbrukningen.

D

Dagvatten Ytligt avrinnande vatten så som regn- och smältvatten från tak och asfaltytor.

Dricksvatten Vatten för hushållsändamål. Dricksvatten klassificeras som livsmedel och lyder under Livsmedelslagen.

Dräneringsvatten Grundvatten och nedträngande regn- och smältvatten som avleds i dräneringsledning eller dike.

Duplikatsystem Ledningssystem där spillvatten och dagvatten går i olika ledningar.

E

Enskild anläggning En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte ingår i en allmän anläggning. Oftast för ett hushåll men kan också försörja en grupp av hushåll med vatten och avlopp.

F

Förbindelsepunkt Den speciella punkt där fastighetens ledning ansluter till den kommunala ledningen. Punkten motsvarar gränsen mellan kommunens och fastighetsägarens ansvar och är i normalfallet belägen ungefär 0,5 meter utanför fastighetsgränsen.

G

Grundvatten Det vatten som under en viss nivå utfyller hålrum, porer och öppna sprickor i jordlagren och i berggrunden.

Grundvattenförekomst Enligt definitionen i Vattendirektivet (Artikel 2) "en avgränsad volym grundvatten i en eller flera akviferer". Grundvattenförekomst kan också definieras som grundvatten i ett grundvattenmagasin. Se även ytvattenförekomst.

H

Hushållsspillvatten Spillvatten från normal hushållsförbrukning. Hit räknas inte spillvatten från industrier.

Hårdhet Mått på vattnets innehåll av kalcium- och magnesiumjoner, där hög hårdhet indikerar en hög halt av joner. Hårdheten delas in i fem klasser och beräknas i tyska hårdhetsgrader (°dH).

Hårt vatten Vatten med hög halt av kalcium- och magnesiumjoner. Kan leda till att det bildas kalkavlagringar i bland annat uppvärmningssystem som förstör funktionen.

I

Infiltration Att vatten sakta rinner genom marken till grundvattnet.

K

Kemisk rening Steg tre i reningen av avloppsvattnet där fosfater i avloppsvattnet får bilda kemiska föreningar med exempelvis aluminium eller järn som tillsätts avloppsvattnet genom en fällningskemikalie. Flockarna som bildas kan avskiljas genom sedimentering.

Kombinerad ledning Spillvatten respektive dag- och dräneringsvatten leds bort i samma ledning.

Kväverening I vanlig biologisk rening försvinner cirka 30 % av kvävet från avloppsvattnet. I kväverening tas ytterligare kväve bort genom att kvävet omvandlas till kvävgas och avges till luften.

L

LOD Lokalt Omhändertagande av Dagvatten genom till exempel infiltration eller våtmarker.

LTA Lågtrycksavlopp. Varje fastighet har en egen liten pump som pumpar iväg spillvattnet till den allmänna anläggningen. Kan även förkortas LPS (low pressure system).

M

Mekanisk rening Första steget i reningen av avloppsvattnet där en rensning av avloppsvattnet sker genom till exempel galler och försedimentering.

Mikroorganismer Små virus och bakterier där vissa är livsviktiga för vår överlevnad medan andra kan orsaka infektioner.

Miljökvalitetsnormer Anger de kvalitetskrav som gäller för varje vattenförekomst inom vattendistriktet avseende ytvatten och grundvatten, enligt Ramdirektivet för vatten.

Mjukt vatten Vatten med låg halt av kalcium- och magnesiumjoner, vilket gör att tvättmedel och tvål löddrar sig lätt. Låg dosering av disk- och tvättmedel räcker.

O

Organiskt material innehåller kol och består av olika stadier av nedbrutna växt- och djurdelar.

P

pH-värde Mått på vattnets surhetsgrad. Lågt pH-värde (under 7) är surt och högt (över 7) är basiskt.

Pumpstation Pumpar renat eller orenat avloppsvatten i tryckledningar där det inte går att leda bort vattnet med självfallsledning.

R

Recipient Vattendrag, sjö, hav eller grundvatten som tar emot renat avloppsvatten från reningsverk.

Råvatten Ytvatten eller grundvatten som används vid framställning av dricksvatten.

S

Sandfång En bassäng i ett reningsverk där sand, grus och större partiklar sjunker till botten innan vattnet fortsätter att renas.

Sedimentering En bassäng i reningen av avloppsvattnet där större partiklar sjunker till botten och bildar sediment som kan skrapas bort.

Servisledning Den ledning som går från huset/fastigheten till förbindelsepunkten till den allmänna ledningen (oftast tomtgräns). Fastighetsägaren äger och ansvarar för servisledningen.

Spillvatten Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande. Kallas ofta avloppsvatten.

Statens VA-nämnd Rättslig instans som tidigare prövade vatten- och avloppsärenden som överklagats av fastighetsägaren. Numera finns det ingen VA-nämnd, utan Mark- och miljödomstolen innehar denna funktion.

Särtaxa Enligt vattentjänstlagen är kommunen skyldig att ta ut den faktiska kostnaden för utbyggnaden av allmänt VA. Det ska dock vara särskilda skäl för att kostnaderna är högre än normalt, till exempel långa sträckor för ledningsdragning eller svåra förhållanden för grävning.

T

Tryckavlopp Spillvatten som leds bort genom pumpning.

Tryckstegringsstation Anläggning där vattentrycket höjs innan det leds vidare i vattenledningsnätet.

V

VA Vatten och Avlopp.

VA-anläggning En anläggning som tillgodoser behovet av vatten och avlopp, till exempel vattenverk, reningsverk, ledningar eller pumpstation.

VA-huvudman Den som äger allmän vatten- och avloppsanläggning, i Tomelilla kommun är det Samhällsbyggnadsnämnden som är VA-huvudman fr o m 2019, dessförinnan Kommunstyrelsen.

VA-installation Vattenmätare som installerats i huset samt ledningar och VA-anordningar på fastighetens sida om förbindelsepunkten.

VA-kollektiv Alla de som är anslutna till kommunalt vatten och avlopp.

VA-nätet Alla VA-ledningar som är sammankopplade med varandra.

Vattenförekomst Grundvatten- eller ytvattenförekomst enligt definition i Vattendirektivet.

Vattenförvaltning/-myndighet Tomelilla kommun ingår i Södra Östersjöns vattendistrikt, där Länsstyrelsen i Kalmar är vattenmyndighet. Vattenmyndigheten ansvarar för uppfyllandet av Vattenförvaltningsförordningen, som är den svenska implementeringen av Vattendirektivet.

Vattenledning En ledning som levererar dricksvatten.

Vattenskyddsområde Det område kring en vattentäkt som beslutas av kommun eller Länsstyrelse och inom vilket skyddsföreskrifter gäller, t.ex. inskränkningar i användningen av kemiska bekämpningsmedel.

Vattentäkt Ett grundvattenmagasin, en sjö eller vattendrag där vattenverket hämtar sitt råvatten.

VA-verksamheten Kommunens VA-verksamhet bekostar och ansvarar för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggningen.

Ventil Används för att reglera eller stoppa vattenflöde.

Verksamhetsområde Ett fastställt geografiskt område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats genom en allmän VA-anläggning. Lag om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412), ABVA och VA-taxa gäller endast inom verksamhetsområdet.

VISS VattenInformationssystem Sverige är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten. I VISS finns klassningar och kartor över alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten, som har bedömts som vattenförekomst.

Y

Ytvatten Vatten i sjöar och vattendrag.

Ytvattenförekomst Enligt definitionen i Vattendirektivet (Artikel 2) är en ytvattenförekomst "ett avgränsat och betydande ytvatten som till exempel en sjö, ett magasin, en å, flod eller kanal, ett vatten i övergångszon eller en kustvattensträcka." Ett vattendrag eller en sjö kan bestå av flera vattenförekomster.